

Motion till riksdagen 2013/14:Ju213

av **Maria Ferm m.fl. (MP)**

En modern polis

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande arbetet.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en översyn över vem som har det heltäckande ansvaret för det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att utveckla relevanta indikatorer för måluppfyllelse och kvalitet.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att inrätta en polisombudsman dit allmänheten kan vända sig.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att satsa på ökad handledning för poliser.
6. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om en högskolebaserad polisutbildning med forskningsmöjligheter.

Motivering

Under de senaste 6 åren har svensk polis genomgått stora förändringar. Den borgerliga regeringen har prioriterat en ökning av antalet poliser och de senaste åren har polisen ökat från cirka 16 000 till cirka 20 000. Denna satsning har dock inte lett till en större andel uppklarade brott. Att endast satsa på kvantitet räcker inte hela vägen utan även andra åtgärder behövs.

Polisens organisering måste bli mer effektiv. De 21 polismyndigheterna ska slås ihop till en, vilket är positivt. En ökad styrning, professionalisering och samordning är viktigt. Men inte heller sammanslagningen av polismyn-

Fel! Okänt namn på

digheterna kommer automatiskt leda till en stärkt poliskår och bättre uppklä-
ringsgrad. För att polisen ska fungera bättre och stärkas i sitt uppdrag behövs
ett antal andra åtgärder.

Inrätta en nationell samordnare för det brottsförebyggande och det brottsbekämpande arbetet

Under de senaste åren har det bildats olika samverkansmodeller i det brotts-
förebyggande arbetet. De flesta kommuner har brottsförebyggande råd, och
även samverkansavtal mellan polis och kommuner har växt fram. Några reg-
ioner har också samverkan på länsnivå. För att samverkan ska vara effektiv
krävs emellertid beslutskraft. Det innebär att det gemensamma målet att före-
bygga och motverka kriminalitet måste vara minst lika styrande som de en-
skilda aktörernas egna mål, annars tenderar samverkan att komma i andra
hand.

Polisförbundet påpekar i en debattartikel i Svenska Dagbladet 23 juni 2013
att ”Det behövs en samlad nationell politik för det brottsbekämpande och
brottsförebyggande arbetet som sätter in polisens arbete i ett större samman-
hang”. De föreslår ett tydligare ministeransvar och en ny myndighet eftersom
”det behövs en ledande kraft med egen budget som har mandat att överbygga
dagens brist på samarbete mellan viktiga aktörer”.

En nationell samordnare för det brottsförebyggande och det brottsbekäm-
pande arbetet borde inrättas och ges i uppdrag att driva på och koordinera det
brottsförebyggande arbetet lokalt, regionalt och nationellt. Det finns redan
stor kunskap om vilka insatser som behövs, men det behövs även en funktion
som kan se över myndighetsgränserna och som framför allt kan utvärdera och
föreslå förbättringar i hur det brottsförebyggande arbetet genomförs. Detta
bör riksdagen tillkännage regeringen som sin mening.

Det bör också göras en översyn över vem som har det heltäckande ansvaret
för både det brottsbekämpande och brottsförebyggande arbetet och föreslås
förbättringsåtgärder. Detta bör riksdagen tillkännage regeringen som sin me-
ning.

Bättre metoder för att mäta effektivitet och kvalitet

Miljöpartiet har gett riksdagens utredningstjänst i uppdrag att sammanställa
kunskapsläget avseende effektivitet i polisiär verksamhet¹. Översikten visar
att ett proaktivt och systematiskt polisarbete som baseras på ett brett spektrum
av åtgärder och riktas mot ett specifikt problem, är mer effektivt än mindre
fokuserade och reaktiva metoder. Polisiära metoder som fokuserar på riskfak-
torer, det vill säga olika former av problemorienterat arbete, verkar ha bäst

¹RUT pm dnr 2012:606.

resultat. Starkast vetenskapligt stöd finns för platsbaserade metoder, som innebär att de polisiära insatserna riktas mot brottsintensiva platser.

Självfallet spelar antalet poliser som jobbar med något en stor roll för brottsbekämpningen, men brottsbekämpningens resultat beror mycket på hur poliserna arbetar och brottsutvecklingen beror mycket på hur samhället utvecklas i övrigt. När det gäller organisation, ledning och styrning, de anställdas egenskaper och personalstruktur med mera råder enighet om att polisverksamheten ska styras baserat på uppföljningar och utvärderingar av tidigare genomförda åtgärder. Det behövs andra åtgärder för att mäta kvalitet som inte bara handlar om så kallad pinnjakt utan även hur bra bemötande medborgare fått, hur högt förtroendet för polisen är eller hur tillgänglig polisen är. Då behöver relevanta indikatorer för måluppfyllelse och kvalitet utvecklas. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Inrätta en polisombudsman dit allmänheten kan vända sig

I dag finns det ingen särskild instans som hanterar olika former av klagomål på polisen. Många som polisanmäler polisen märker att det inte leder till något. Ibland handlar det om att det polisen gjort inte är något brottsligt, men samtidigt är det något som den som anmält haft synpunkter på. Det kanske handlar om brister i bemötandet, en fråga som inte fått ett svar. Ibland kanske det är en ursäkt eller en förklaring som är det som behövs.

Miljöpartiet föreslår därför, precis som Polisförbundet, att det inrättas en ombudsmannafunktion, en allmänhetens polisombudsman, till vilken medborgarna kan påtala eventuella brister och lämna synpunkter på polisens arbete. Detta bör riksdagen ge regeringen tillkänna.

Öka handledningen för poliser

Polisycket är mycket komplext och Sveriges poliser har en varierande och stressande arbetssituation. De kan hamna i våldsamma situationer och möter offer för brott och olyckor. I en aktuell avhandling beskriver Susann Backteman-Erlanson vid Umeå universitet hur poliser i Sverige riskerar utbrändhet och ej har tillräckliga verktyg för att hantera upplevelserna i arbetet:²

I intervjustudien uttryckte poliserna att de efter en traumatisk händelse använde strategier för att hantera detta baserat på egen kunskap, samt med hjälp av olika åtgärder och stödsystem inom polismyndigheten. När kunskap, stödsystem och åtgärder var otillräckliga kände sig poliserna

²”Utbrändhet, arbete, samvetsstress och coping hos kvinnliga och manliga poliser” <http://umu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2:622937>.

Fel! Okänt namn på

otrygga, de svåra situationerna blev en börda som återkom vid andra liknande situationer.³

Risken är stor för psykisk ohälsa eller cynism inom polisen om det inte finns system för att hantera traumatiska upplevelser och den stress som förekommer inom polisyrket. Vi behöver satsa på ökad handledning. Frågan om förtroendet för polisen, etikfrågor och handledning är viktiga. Allmänhetens förtroende för polisen är högt, men det förtroendet är en färskvara. Det är viktigt att frågor om handledning prioriteras inom organisationen. Detta bör riksdagen tillkännage regeringen som sin mening.

Gör polisutbildningen högskolebaserad

Miljöpartiet vill ha en högskolebaserad polisutbildning med möjlighet till forskning. Denna fråga är viktig både för att förbättra polisutbildningen, bredda rekryteringen och för att möjliggöra kriminalforskning av utbildade poliser.

Det är beslutat att polisutbildningen kommer att göras om, men det blir inte några stora förändringar och utbildningen blir inte fullt ut en högskolebaserad utbildning. Det är mycket olyckligt. Varför ska sjuksköterskor, lärare och psykologer ges en bred teoretisk utbildning med möjlighet till forskarutbildning och andra val i livet än att knytas till en enda specifik arbetsgivare – men inte poliser?

Det finns i dag en bred parlamentarisk enighet om att dagens polisutbildning inte är lämpad för sitt syfte och att en annan utbildning krävs. Norge har haft en sådan akademisk utbildning mycket länge och Danmark inrättar en. När allt polisens arbete blir allt mer internationaliserat och samarbetet inom rättskedjan allt mer komplext, är en utbildning på akademisk nivå ett måste. Personer som vill utbilda sig till polis, men har en annan akademisk utbildning, bör kunna tillgodoräkna sig de ämnen som är relevanta för polisutbildningen. På så sätt kan tiden för polisutbildningen förkortas och en breddad rekrytering uppmuntras.

Detta bör riksdagen tillkännage regeringen som sin mening.

Stockholm den 23 september 2013

Maria Ferm (MP)

Agneta Börjesson (MP)

Mats Pertoft (MP)

Mehmet Kaplan (MP)

³<http://www.medfak.umu.se/om-fakulteten/aktuellt/nyhetsvisning/risk-for-psykisk-ohalsabland-poliser.cid217753>.